

Yapay Zekâ Etiği Sınırlar ve Sorumluluklar

Kubilay YUCAL, Uzman Kütüphaneci, İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi

Yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin hızlı ilerleyişi, birçok fırsatın yanı sıra karmaşık etik meseleleri de beraberinde getirmektedir. YZ sistemlerinin karar alma süreçlerinde artan özerklik, gizlilik ihlalleri, önyargı, şeffaflık eksikliği ve hesap verebilirlik gibi etik kaygıları gündeme taşımaktadır. Bu doğrultuda, yapay zekâ uygulamalarının toplumsal etkileri ve bireyler üzerindeki sonuçları, belirli sınırların ve sorumlulukların açıkça tanımlanmasını gerektirmektedir.

Gizlilik ihlalleri ve algoritmik önyargılar, kişisel verilerin izinsiz paylaşılması ve önyargılı sonuçlar üretmesi gibi kaygılar yaratmaktadır. Ayrıca, dezenformasyon ve manipülasyon toplumsal güveni zedelemektedir. İşsizlik, dijital eşitsizlik ve eğitimde adaletsizlik gibi sosyal etkiler, YZ sistemlerinin topluma yönelik risklerini artırmaktadır. Güvenlik açıkları, veri ihlalleri ve etik dışı kullanım ise teknolojinin kötüye kullanım potansiyeline dikkat çekmektedir.

Kaynak Yanlılığı

Dijital Eşitsizlik

Algoritmik Önyargı

Öğrenme Sürecinin Zayıflaması

Akademik Hile

Manipülasyon

Hukuksal Sorumluluk

Sınırlı Eleştirel Düşünce

Eğitimde Adaletsizlik

Dezenformasyon

Gizlilik İhlalleri

İnsan Hatasının Artması

Gözetim ve Denetim

Güvenlik Riskleri

Tarafsızlık İhlali

Özel Hayatın İhlali

Etik Dışı Kullanım

Veri İhlalleri

Yapay zekâ (YZ) kullanımına yönelik etik sorunların çözümü, teknolojinin şeffaf, adil ve insan haklarına saygılı bir şekilde geliştirilmesini gerektirmektedir. YZ'nin veri gizliliği, algoritmik önyargılar, sorumluluk, istihdam üzerindeki etkileri, otonomi ve açıklanabilirlik gibi konularda yarattığı etik riskler, çeşitli düzenlemeler ve denetim mekanizmalarıyla kontrol altına alınmalıdır. Veri koruma yasaları ve açıklanabilir YZ sistemlerinin geliştirilmesi, sorumluluğun net bir şekilde tanımlanması ve insan müdahalesinin kritik kararlarda korunması gibi önlemler, bu teknolojinin etik açıdan daha güvenli bir şekilde kullanılmasını sağlayacaktır.

İklim Değişikliği

İnsan Temasının Azalması

Yapay Zekânın Denetimsizliği

Sahte Veri Üretimi

İşsizlik

Tekrarlanabilirlik